

LA BELLESA NOVA

No ens referim a la que al·ludí fa poc un estimat company en aquesta mateixa secció: el tipus femení novell producte d'un mestissatge curiós. Ans bé a alguns dels elements mecànics del paisatge en el qual aquests éssers gentils ornen de floracions de carmí. D'ençà de la propagació d'allò que hom ha anomenat «esperit nou» són alguns aquells que han cercat la bellesa nova en els productes de la indústria moderna, que n'han confirmat l'existència o que n'han propagat les excel·lències. Darrerament, en un diari parisenc, un editorialista en feia una apologia de neòfit: hom pot admirar, i admira, Versailles; però una locomotora moderna a 130 quilòmetres l'hora, un navili com l'«Île-de-France», petita ciutat flotant ornada amb totes les gràcies de l'art modern, un hidroavió dels que prengueren part a la Copa Schneider volant a 500 l'hora i amarant impecable, un ascensor elevant-nos silenciosament, una moto, un far...

Hi ha, confirmava exaltat l'articulista, una bellesa nova. ¿Però no caldria establir potser allò que és realment aquesta bellesa de tots els productes inferiors que sota aquesta etiqueta l'asfixien amb perill mortal? Recordem només l'Exposició de les Arts Decoratives i les seves funestes conseqüències. Puix que dos perills ben remarcables ens sembla que amenacen contínuament aquesta bellesa nova en la seva espontaneïtat: el barroquisme de la majoria dels seus falsos intèrprets continuadors del modernisme execrable d'antany i els seus apologistes, que en pretendre accelerar-ne la realització es perden dins un disgraciós futurisme. Nombre de projectes de decoració d'interior estandarditzats, pertanyen al primer grup; al segon, certes evocacions dels films de darrera hora. I encara, uns i altres, s'influeixen i lliuren al mercat com a autènticament noves les més híbrides de les produccions.

El fet, però, és cert. Hi ha una bellesa nova. Un bell vuit cilindres, una instal·lació productora del «cracking» de l'oli pesat, una super-antena, o els mil petits accessoris d'un avió, d'un auto, d'una moto, simples en llur adaptació a una necessitat mecànica indefugible, són bells d'una bellesa nova. I les amples avingudes d'asfalt on naufraguen les clarors matisades de tants de reflectors, de difusors de mirall en el capvespre o en la nit ciutadans, són un espectacle que dóna a la sensibilitat moderna el mateix esborronament diví de les més perfectes realitzacions de les belleses caduques.

La nostra ciutat, però, està en dèficit en l'aportació dels elements que componen aquesta bellesa. No solament perquè la majoria de les realitzacions mecàniques o urbanes a les quals ens referim són d'importació, ans també per una mena d'impotència,

per ventura tradicional, que ens impossibilita de fer servir cada un d'aquests elements com a unitat tipus, com a centre en el qual convergeixin harmònicament els altres elements complementaris o secundaris. Estem mancats de la voluntat exigent de reduir a una mateixa unitat els factors materials que donin per exemple a una avinguda urbana, a un edifici, a un interior, a una manufactura industrial, a una fulla impresa, el segell que avala l'existència d'una voluntat coordinadora.

I si no havem sabut academitzar al seu temps l'Acadèmia, ¿serem capaços de fer-ho amb els elements que ens comencen d'ésser-nos donats de la bellesa nova?

[*La Publicitat*, 23-XII-1927]